

Saanti sijte

Postboks 236

7371 Røros

24/6-22

Høringsuttalelse planprogram og innspillveileder

for kommuneplanens arealdel 2024-2036, Meråker kommune

Saanti sijte viser til konsultasjonsplikten jfr. sameloven og ber Meråker kommune spesielt kalle oss inn til møter før endelig planprogram vedtas og i oppstartsfasen av arbeidet med kommuneplanens arealdel. Når planforslaget skal sendes ut på høring må det sendes i brev form til oss.

Kommentarer til planprogrammet

5.1 Nasjonale føringer

Her må det settes inn et punkt «Føringer i forhold til den samiske reindriften». Her vises det til grunnloven § 108, reindriftslovens §1, naturmangfoldloven § 1 og 8 og internasjonale konvensjoner.

I forslag til planprogram har kommunen fokus på bærekraftsmålene, og omtaler videre i forslaget også klimaendringene. Samisk reindrift er den næringen som i størst grad har fått merke klimaendringene. Paradoksalt er samisk reindrift også hardt rammet på grunn av tiltak som kommer som følge av det grønne skiftet: mineralutvinning, energi (vind og vann m.v) og annen infrastruktur. Disse tiltakene har medført store irreversible naturinngrep i reinbeiteområder. Dette til tross for at det nå etter at naturpanelet kom med sin rapport (IPBES) som klart peker på at vi har to kriser som må løses samtidig: natur- og klimakrisen. Naturpanelet slår fast at «Det er tap av natur og mangel på intakte økosystemer som er de største truslene mot biologisk mangfold, og tap av natur virker negativt inn på klimaet.» Videre sier IPBES i sin rapport at «Rettighetene, kunnskapen og verdiene til urfolk og lokalsamfunn må anerkjennes.»

5.2 Regionale føringer

Det vises til distriktsplan og reindriftskart at de vil være premissgivende ved utarbeiding av kommuneplanens arealdel, det er bra. Imidlertid kan ikke distriktsplanene og arealbrukskartet alene inngå som grunnlag for dette, vi viser til konsultasjonsplikten i sameloven.

6.2 Denne rulleringen

Det vises så videre til fokusområdene i planprogrammet til at man i dette forslaget har tatt ut reindrift som fokusområde. Dette må tas inn igjen. Samisk reindrift er under historisk høyt press og det er viktigere enn noen gang at kommunene har fokus på reindrift i sin

planlegging av arealene for framtida. Det vises forøvrig også til regional plan for arealbruk i Trøndelag fylkeskommune.

- «Arealer for fritidsbebyggelse»

Saanti sijte ønsker ikke mer hytteutbygging. De siste tiårene har det vært et stort trykk med nedbygging av våre beiteområder i alle kommunene som berører vår sijte. Summen av negative effekter av dette er stor. I nasjonal sammenheng er vi blant de distriktene med høyest tetthet av fritidsboliger i reinbeiteområdene. Det er kjent at hytteutbygging er et arealinngrep som medfører store negative konsekvenser for reinen. Det er ikke bare det faktiske tomtearealet som går tapt, men infrastruktur til hyttefeltene og ikke minst all ferdsel som blir generert ut fra hyttene bidrar sterkt negativt på reindriften. Økt standard på hyttene og krav om veier medfører større negative konsekvenser for oss. Dette både fordi hyttene blir mer brukt, det blir få perioder med ro for reinen, men også fordi veiene i seg selv gjør at en taper beiteland, og at veiene kan lede reinen.

Utbygging i reinbeiteområdene medfører store ulemper for oss. Hver eneste dag mister vi beiteland, dette er utarmende, og en uholdbar situasjon. Denne utviklingen har nå gått så langt, og påvirker oss så negativt at vi vil kreve erstatning for tapte beitearealer og ulemper erstatning for arealer som blir påvirket av fritidsboligutbygging. Tålegrensen er nådd.

- Friluftslivets ferdselsårer i Meråker

Reindriften er sterkt berørt av ferdsel og menneskelig aktivitet i våre beiteområder til ulike tider gjennom året. Det er spesielt i områdene rundt stiene og løypene til de ulike turisthyttene, i områdene til de fjelltopper der det er anlagt trimposter og apper og i de siste årene med randone på vårvinteren.

Reindriften ønsker ikke nye løyper og løypenett verken ski, sykkel eller snøscooter i utmarka. Dette på grunn av løyper med menneskelig aktivitet gir forstyrrelser, bråk, støy og andre ulemper for reindriften. Reinen trenger beitero. Summen av ferdsel er bekymringsfull, også for andre dyr og fugler. All utmark i Meråker brukes til beite. Posisjonsdata fra beitelagets radiobjeller viser at all marka er i bruk.

7.4 Hensynssoner

Hensynssonen for reindriften er viktig å beholde som den er i dag. Dette samsvarer med Trøndelag fylkeskommunes forslag til regional arealplan for arealene for reindriften skal sikres innen 2030. Alt utmarksareal i Meråker brukes til beiter.

10.1.1 2. Arealregnskap fritidsbebyggelse

Det er bra at det blir fokus på arealregnskap, det skulle være på plass for lenge siden. Meråker kommune har mange ledige regulerte hyttetomter i dag, viser til utfordringer for reindriften som omtalt i 6. 2 og under i 10.2.1.

10.2.1 Konsekvensutredning

Det er ikke tilstrekkelig at man gjør en vurdering av samlede virkningene av «arealbruksendringer» innenfor det aktuelle reinbeitedistriktet. Denne arealplanen tar ikke utgangspunkt i et 0-punkt. Det er for reindriften allerede gått tapt mye arealer, og det går fortsatt tapt arealer nesten hver eneste dag. Det bemerkes videre at antall fritidsboliger har stor betydning for ferdsel i reinbeiteområdene. Det må konsekvensutredes hvordan

arealbruken i Meråker påvirker reindriften. Man må da se på eksisterende inngrep, igangsatte inngrep og planlagte inngrep. Summen av inngrep og forstyrrelse (kumulative effekter) må vurderes. Hele distriktene må vurderes i ett. Distrikter strekker seg over flere kommuner, dermed blir vi utsatt for en bit for bit utbygging og utnytting av våre beiteområder, denne helheten må komme fram.

Videre må man også i konsekvensutredningen for reindriften gjøre en analyse av ferdsel og forstyrrelse. Inngrep, forstyrrelser og rovdyr bidrar til å forsterke utfordringene med klimaendringene. Den som skal utføre konsekvensutredningen må besitte reindriftsfaglig kompetanse og innlemme samisk tradisjonell kunnskap jfr §8 i naturmangfoldloven og konvensjonen om biologisk mangfold.

Saanti sijte mener at Meråker kommune bør ha som mål å bevare mest mulig av arealene til reindriften som omtalt i reindriftsloven § 1: «Loven skal bidra til sikring av reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriften viktigste ressursgrunnlag. Ansvar for sikring av arealene påhviler både innehavere av reindriftsretten, øvrige rettighetshavere og myndighetene.»

Med vennlig hilsen,
Lars Aage Brandsfjell
Leder Saanti sijte